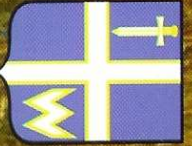
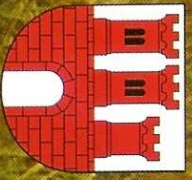

Walory przyrodniczo-kulturowe obszaru LGD C.K. Podkarpacie

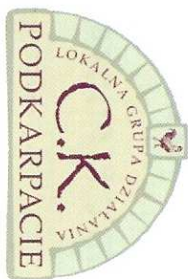
Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie. Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach osi 4 – Leader Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.

**WALORY PRZYRODNICZO – KULTUROWE
OBSZARU LGD C.K. PODKARPACIE**

2011

Publikacja została wydana przez Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania C.K. Podkarpacie w ramach „Funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania, nabywania umiejętności i aktywności”, finansowanego przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.

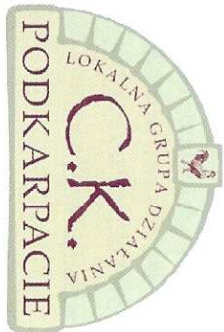
Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie. Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach osi 4 – Leader Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.

DRUKARANIA:
Pracownia Poligraficzna „Duet”
DRUK

Pracownia Poligraficzna „Duet”
tel./fax 17 863 55 44, 17 871 12 81, e-mail: duetdruk@onet.pl

SPIS TREŚCI

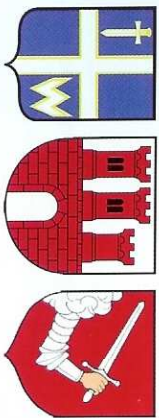
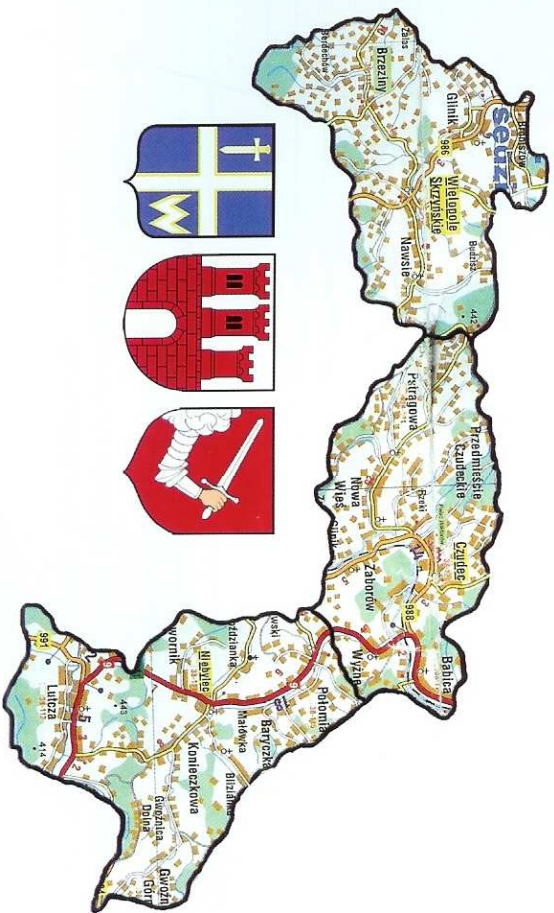
GMINA CZUDEC	5
WARTO ZOBACZYĆ:	
Kościół parafialny p.w. Świętej Trójcy	6
Podziemia	7
Kościółek św. Marcina	8
Zespół dworski – parkowy w Czudcu	8
Synagoga żydowska	9
Zamek w Czudcu	10
Zespół dworski - parkowy w Nowej Wsi Czudeckiej	11
Zabytkowy układ urbanistyczny w Czudcu	12
Zespół dworski w Babicy	12
WAŻNIEJSZE CYKLICZNE IMPREZY I WYDARZENIA KULTURALNE	13
BAZA NOCLEGOWA, REKREACYJNA, GASTRONOMICZNA	14
GMINA NIEBYLEC	16
WARTO ZOBACZYĆ:	
Kościół p.w. Znalezienia Krzyża Świętego w Niebylcu	18
Kościół p.w. św. Mikołaja w Potomii	19
Drewniany kościół w Lutczy p.w. Wniebowzięcia NMP	20
Cerkiew p.w. Zaśnięcia NMP w Bilziance	21
Cerkiew p.w. Świętych Kosmy i Damiana w Gwoździance	21
Muzeum regionalne im. Juliana Przybosa w Gwoźnicy Górnej	22
Zagroda skansenowska Antoniego Błądzińskiego w Gwoźnicy Górnej	23
Dwór w Baryczce	23
Synagoga w Niebylcu	23
Zespół dworski w Niebylcu	24
Kościół parafialny p.w. św. A. Padewskiego w Gwoźnicy Górnej	25
WAŻNIEJSZE CYKLICZNE IMPREZY I WYDARZENIA KULTURALNE	25
BAZA NOCLEGOWA, REKREACYJNA I TURYSTYCZNA	27
GMINA WIELOPOLE SKRZYŃSKIE	28
WARTO ZOBACZYĆ:	
Kościół p.w. Wniebowzięcia NMP w Wielopolu Skrzyńskim	29
Cmentarze Wielopolskie i figura św. Jana Nepomucena	30
Kapliczka p. w. św. Floriana i Sebastiana	31
Ośrodek Dokumentacji Historii Regionu	31
- Muzeum Tadeusza Kantora „Kantorówka”	31
Kościół p.w. św. Mikołaja Biskupa w Brzeźlinach z I połowy XV w.	32
Pozostałość zespołu dworskiego w Broniszowie	33
Pomnik spalonych	34
WAŻNIEJSZE CYKLICZNE IMPREZY I WYDARZENIA KULTURALNE	35
BAZA NOCLEGOWA, REKREACYJNA I GASTRONOMICZNA	36

Lokalna Grupa Działania C. K. Podkarpacie, to otwarte forum społeczeństwa zorientowanego na partnerską współpracę w dążeniu do możliwie najlepszego wykorzystania zasobów naturalnych, kulturowych i historycznych walorów tej ziemi, i w efekcie do poprawy jakości życia mieszkańców.

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania powstało w grudniu 2005 roku z inicjatywy dwóch gmin: Gminy Czudec i Gminy Wielopole Skrzyńskie. W roku 2007 LGD realizowała projekt pod nazwą: "Centrum Kultury Podkarpacie", w którym zawarto szereg działań mających na celu aktywizację społeczności lokalnej, poprawę wykorzystania lokalnego potencjału, promocję regionu, a w kontekście wszechstronny rozwój obszarów wiejskich. W kwietniu 2008 roku do LGD C.K. Podkarpacie została dołączona Gmina Niebylec.

Gminy funkcjonujące w ramach LGD są położone w bliskim sąsiedztwie geograficznym, na terytorium województwa podkarpackiego w okolicach Rzeszowa. Położenie obszaru stanowi wyjątek górzystej przestrzeni geograficznej o łącznej powierzchni 282 km². Obszar LGD zamieszkuje ponad 30 tys. mieszkańców.

GMINA CZUDEC

Gmina Czudec położona jest w województwie podkarpackim, w powiecie strzyżowskim. Administracyjnie podzielona jest na 7 sołectw, są to: Babica, Czudec, Nowa Wieś, Przedmieście Czudeckie, Pstrągowia, Wyżne i Zaborów. Teren gminy zamieszkuje blisko 12 000 mieszkańców. Miasteczko położone na skraju Pogórza Strzyżowskiego, posiada duże walory krajobrazowe. Wpływa na to malownicze położenie całego obrębu Gminy, o górskim ukształtowaniu terenu. Znajduje się tu bardzo dużo kompleksów leśnych, w których występuje wiele gatunków roślin i zwierząt. Na tym terenie jest wiele zabytków wartych uwagi i odwiedzenia.

Fot. Zaborowa Czudec

RYS HISTORYCZNY

Powstanie Czudca szacuje się na przełom XII/XIII wieku i jest bezpośrednio związane z osobą wojewody krakowskiego Teodora Czadora herbu Gryf, który skłócony z księciem Leszkiem Białym był zmuszony opuścić Kraków i przenieść się na pogranicze polsko – ruskie nad Wisłokiem, gdzie wraz z braćmi z zakonu Cystersów kolonizował te tereny.

Pierwsza udokumentowana wzmianka o Czudcu pochodzi z czasów Bolesława Wstydlivego, z 1264 roku. Istniał już wówczas w Czudcu zamek obronny, który pełnił funkcję twierdzy granicznej Małopolski, aż do czasu Kazimierza Wielkiego, kiedy to w połowie XIV wieku przesunięto granicę Polski na wschód. Rejestry w rachunkach świętopietrza z 1326 r. potwierdzają fakt istnienia parafii w Czudcu.

Prawa miejskie Czudec otrzymał z rąk króla Władysława Jagiełły 11.IX.1427 roku w Sando-

Fot. Czudec z lotu ptaka

mierzu. Odbiorcą dokumentu był ówczesny właściciel Czudca- Pakosław Strzyżowski, herbtu Gozda-wa. Kolejni członkowie tego rodu panowali w miejscowości 1610 roku. Rozwinęli handel i rzemiosło. Umacniali zamek obronny za Wisłokiem.

W 1489 roku jeden z nich, Mikołaj Strzyżowski ufundował kościół św. Zofii, stojący na miejscu obecnego św. Trójcy. Warto zaznaczyć, że do naszych czasów zachowała się pieczęć pochodząca z początków XV wieku z herbem miasta i napisem „Sigillum Consulum Oppidi Czudce” („Pieczęć Rajców Miejskich Czudca”).

W okresie 1772-1918 Czudce znajdował się pod zaborem austriackim. Miasteczko straciło na znaczeniu ze względu na zmniejszającą się rangę rzemiosła. Rozwijały się w dalszym ciągu gospodarstwa rolne ostatnich właścicieli Czudca, zwłaszcza za czasów panowania Karoliny Wasilewskiej z domu Nitsche.

W okresie międzywojennym miejscowość zachowała dawny charakter drewnianego miasteczka, chociaż ludność coraz częściej utrzymywała się z pracy na roli. Brak przemysłu hamował rozwój miejscowości i w 1935 roku Czudce utracił prawa miejskie, nie odzyskując ich do dziś.

WARTO ZOBACZYĆ:

Kościół parafialny p.w. Świętej Trójcy

Kościół parafialny p.w. Świętej Trójcy w Czudcu - wybudowany został w XVIII wieku z części rozebranych murów zamku we wsi Przedmieście Czudeckie, na miejscu drewnianej świątyni p.w. św. Zofii z fundacji ówczesnego właściciela, Józefa Grabieńskiego. W kościele tym w XV w. pojawił się obraz Matki Bożej łaskawej nieznanego artysty, uznany do dziś jako cudowny. Kościół wybudowany w stylu barokowym jest największym skarbem architektonicznym w gminie.

Jego monumentalna sylwetka góruje nad rynkiem, a wieża widoczna jest z kilku kilometrów. Kamień na budowę kościoła pochodził prawdopodobnie z rozebranego zamku. Kościół posiada wysoką wieżę, trzy nawy, dwie ośmioboczne kaplice z pięknymi gzymsami.

Fot. Kościół pw. Św. Trójcy w Czudcu

W murach

kościół są dwie bramy prowadzące na teren świątyni, a także stacje Drogi Krzyżowej. Główne wejście do świątyni wiedzie przez kruchtę, w dolnej części wieży. W portalu umieszczono malowidło z herbem Pomian Grabieńskich oraz napis fundacyjny z 1713 roku.

Obecne wyposażenie kościoła stanowią ofiarze z XVIII wieku

przebudowane i uzupełnione w XIX wieku. W centralnym polu ołtarza głównego znajduje się Matka Boska z Dzieciątkiem (inaczej Matka Boska łaskawa). W lewym ołtarzu widnieje postać św. Anny Samotrzec. W części północnej kościoła - Matka Boska Niepokalanie Poczęta. Ponadto murywana chrzcielnica. Pod kościołem znajdują się katakumby, które udostępniane są dla zwiedzających.

Podziemia

Katakumby (nazywane są inaczej "Małym Wawelem"), składają się dwóch korytarzy łączących trzy sklepione krypty. Schody wejściowe i korytarz znajdują się w tzw. Starej Zakrytli. Ciąg korytarzy wykonano w 2000 roku. Krypta pod ołtarzem głównym była przeznaczona na grobowiec kapłanów, pod kaplicą Matki Bożej Różańcowej - dla fundatorów (gdzie znajdują się szczątki Teresy i Józefa Grabieńskich oraz ich córki Anny). Reszta podziemia służyła jako miejsce pochówku dla wybitniejszej szlachty.

W podziemiach widoczne są fragmenty starych murów oraz dokładnie wykonane sklepienia. Widać też kamienie pochodzące z dawnego zamku. Podczas remontów podziemi znaleziono zostały szczątki ludzkie, które zgromadzono i zamurowano w jednym miejscu.

Fot. Wnętrze czudeckiego kościoła

Fot. Podziemia kościelne

Kościół św. Marcina

Kościół św. Marcina w Czudcu - wzniesiony został na wzgórzcu, na miejscu byłego kościoła parafialnego pod tym samym wezwaniem. Pierwotnie drewniany (z 1326 r.) usytuowany na przeciwnym wzgórzcu niż za-

Fot. Kościółek św. Marcina

żei rok 1885. W kościele mieści się drewniany chór, który jest skromnie wyposażony. Nad wejście znajduje się wieżyczka z sygnaturką. Kościółek wykorzystywany jest jako kaplica cmentarna do dziś. Na cmentarzu obok kościółka mieli swój grobowiec Grabięscy, zanim przeniesiono ich szczątki do kościoła Świętej Trójcy.

Zespół dworsko - parkowy w Czudcu.

Zespół dworsko - parkowy Uznańskich w Czudcu - stary dwór z XVII wieku zwany Lamusem i nowy z XVII wieku (a rozbudowany w XIX). Obecnie własność Zespołu Szkół.

Jest to najbardziej okazały zespół dworsko - parkowy w gminie.

W skład zespołu wchodzi m.in: dwór (I ćw. XVIII w.), tzw. skarbczyk (ok. poł. XVI w.), rządówka (XVIII w.), stajnie,

Fot. Zespół dworsko-parkowy w Czudcu

Fot. Ogródna dworska

Dwór - obiekt murywany, ceglano - kamienny, parterowy z piętrową przybudówką. W latach powojennych miaściło się w nim LO, później internat i mieszkania nauczycieli. Z boku dziedzińca gospodarczego usytuowana jest murywana kamienna obora, a także budynek dawnych stajni również murywany z kamienia.

W południowo - zachodniej części zespołu znajduje się park. Powstał w I poł. XVIII w. i stanowi przykład ówczesnej kompozycji ogrodowej. Występują w nim zarówno drzewa krajowe jak i egzotyczne (m.in. tulipanowce, platany). Do parku wiodą dwie bramy o kształcie słupów zwieńczonych kulami.

Synagoga żydowska

Synagoga została zbudowana w 1795 roku prawdopodobnie na miejscu starej synagogi. Podczas II wojny światowej hitlerowcy zdemolowali synagogę. Po wojnie budynek gruntownie przebudowano z przeznaczeniem na kino. Murywany budynek synagogi wzniesiono na planie prostokąta. Pierwotnie we wschodniej części znajdowała się główna sala modlitwena,

Fot. Synagoga

obora, lodownia (XIX / XX w.), dwie bramy wjazdowe (I poł. XIX w.), park krajo-brazowy (XVIII w.).

Najstarszym obiektem w tym zespole jest tzw. skarbczyk jest to budynek ceglano - kamienny, usytuowany obok dworu na terenie parku. Rządówka jest to obiekt murywany z kamienia, przebudowany w drugiej poł XIX w, remontowana w 1970 r.

do której wchodziło się przez przedsionek, nad którym znajdował się babiniec. Od 1970 r. w synagogę znajduje się Gmina biblioteka publiczna, w której zgromadzono Judaikę, m.in.: skrzydło drzwi czek Aron ha-kodesz, menorę, chanukiję, a także stare książki. Zostały one wyeksponowane we wnętrzu po Aron ha-kodesz.

Mykwa w Czudcu - jest to budynek jednopiętrowy z poddaszem, murowany, tynkowany. Znajduje się przy ulicy św. Marcina. Data jej powstania nie jest znana. Kiedyś mieścił się tam urząd pocztowy.

Zamek w Czudcu

Położony jest na wzgórzu nad Wisłokiem (tzw. Zamczyško). Jeden z później odkrytych zam-

ków w Polsce. Dokonała tego prof. G. Lenczyk w 1955 r. a wszystko dlatego, że mury zachowały się tylko pod powierzchnią ziemi. Do niedawna można było je oglądać w dwóch niewielkich wykopach archeologicznych.

Obecnie tych wykopów jest już kilka i są większe. Badania doprowadziły do odkrycia dwóch faz chronologicznych - fragmenty murów, średniowiecznych oraz narożniki i relikty baszty z XVI w.. Baszta ma 6 m średnicy i jest sześciokątna.

Długość zamku określono na 50 m. Do zamku idzie się pod górę wąwozem, który jest zachowana oryginalną drogą dojazdową.

Legenda mówi, że w lochach zamku czudeckiego przetrzymywano zbrojów napadających na kupców. Gdy pewnego razu pod zamek podeszły hordy tatarskie (co zdarzało się wielokrotnie w historii Czudca), a kasztelan był nieobecny, dowództwo objęła zona Zofia. Widząc ogromną przewagę napastników postanowiła postąpić się podstępem. Obiecała więźniom, że ich winy zostaną darowane jeśli uda im się zabić przywódcę Tatarów. Przystał na to tylko jeden więzień i uzbrojony w kuszę zaczął się koło zamku. Gdy Tatarzy na czele ze swoim wodzem rozpozczęli szturm, ukryty w krzakach więzień ugodził go strzałą w pierś. Zaskoczeni napastnicy wycofali się i ruszyli w stronę Strzyżowa, który doszczętnie spustoszyli. Zamek jednak cudem ocalał. Stąd też wg legendy powstała nazwa Czudec.

Fot. Fragment odrestaurowanej baszty czudeckiego zamku

Zespół dworski - parkowy w Nowej Wsi Czudeckiej

Obiekt zbudowano w I poł. XIX w. jako dwór parkowy, klasycystyczny. Przebudowano go w końcu wieku XIX w okresie eklektyzmu. Starsza część zbudowana jest z cegły i kamienia, nowa tylko z cegły. Pierwotnie był

to obiekt parterowy na planie prostokąta, przykryty dachem czterospadowym, z długą kalenicą północ-południe i podcieniem od strony południowej.

W końcu XIX wieku od strony zachodniej dobudowano budynek jednopiętrowy przykryty dachem czterospadowym, na planie kwadratu, połączony

Fot. Odrestaurowany dworek w Nowej Wsi

z częścią starszą parterową przewiązką.

Część

parterowa nosi ślady gruntownej przebudowy

i adaptacji z czasów jej przebudowy. Są to: eklektyczne, drewniane krokwistny podtrzymujące okap dachu od strony wschodniej, pięcioboczny

balustrada w podcieniu i stolarka wewnętrzna. Wewnątrz dworu znajdowało się 16 izb mieszkalnych i 5 innych pomieszczeń. W większości budynek jest podpiwniczony.

Dwór w bardzo złym stanie technicznym został kupiony przez osobę prywatną w 2000 r.. Od tego czasu prowadzony jest pod nadzorem konserwatora zabytku gruntowny remont obiektu. Budynek jest zlokalizowany w parku. Przywrócono mu dawną świetność. Właściciel doszedł do wniosku, że jest to doskonałe miejsce na organizowanie przyjęć weselnych, które się tam odbywają.

Dwór otoczony był kiedyś pięknym parkiem ze stawem jednak przez wiele lat i on uległ zmianie. Dziś jest wiele gatunków drzew i mimo tego, że brak jest tego jeziorka, bajeczny charakter tego miejsca wynagradza to.

Fot. Dworek w Czudcu

Fot. Domy z podcieniami

Zabytkowy układ urbanistyczny w Czudcu

W rynku czudeckim zachowały się resztki małomiasteczkowej, drewnianej zabudowy z XIX wieku. Domy w większości zwrócone szczytami do ulicy, niekiedy z podcieniami, stwarzają niepowtarzalną, drewnianą ciągłość urbanistyczną.

Zespół dworski w Babicy

Znajduje się w zachodniej części wsi, użytkowany jako Dom Pomocy Społecznej. W głębi pięknego parku stoi dawny dwór Jarochowskich, pochodzący z przełomu XIX i XX wieku. Przy wej-

dzie do parku stoi oryginalna XIX wieczna figura św. Józefa. W parku znajduje się także mały staw, na środku którego usypano wyspę i ustawiono na cokole z kamienia figurę Matki Boskiej Radosnej – pomnik zadośćuczynie-

ufundowany przez Joachima Jarochowskiego.

nia

Fot. Kapliczka na wodzie

WAŻNIEJSZE CYKLICZNE IMPREZY I WYDARZENIA KULTURALNE

Czudecki Jarmark Kulturalny

Cykliczna impreza, która ma na celu promocję regionalnej twórczości, umożliwienie artystom prezentacji swoich dzieł. Jest również okazją do odkrywania mło-

Fot. Czudecki Jarmark Kulturalny

dych talentów oraz formą zaistnienia ich w środowisku kulturalnym. Jarmark odbywa się w maju i otwiera sezon imprez plenerowych.

Dni Ziemi Czudeckiej

To impreza wiódająca, która już od wielu lat na stałe wpisała się w kalendarz imprez kulturalnych gminy. Odbywa się w czerwcu. W trakcie trwania tej kilkudniowej imprezy

organizowane są spotkania Towarzystwa Przyjaciół Ziemi Czudeckiej, wernisaże malarstwa, rzeźby, fotografii, występy zespołów artystycznych a także roz-

Fot. Dni Ziemi Czudeckiej

grywki sportowe i rekreacyjne. Obchody kończą się w niedzielne popołudnie imprezą plenerną, podczas której organizatorzy starają się zapewnić mieszkańcom wiele atrakcji i dobrej zabawy.

Gminne dożynki w Czudcu

Dożynki to zwyczaj dziękowania za do-
roczne plony, których
uwiecznieniem są wieńce
dożynkowe. Każdego roku
nie brakuje osób pragną-
cych podtrzymać dożynko-
wą tradycję. W imprezie
uczestniczą
grupy

wieńcowe z terenu gminy Czudec.
Impreza odbywa się co roku w dniu
15 sierpnia w Święto Matki Boskiej
Zielnej. Po poświęceniu wieńców
dożynkowych

w kościołach parafialnych, grupy wień-
cove udają się na stadion sportowy
w Czudcu, aby tam zaprezentować się
z programem dożynkowym. Imprezie towarzyszą występy zespołów folklorystycznych oraz
wystawy rękodzieła artystycznego.

BAZA NOCLEGOWA, REKREACYJNA, GASTRONOMICZNA

Pub Pizzeria „Oliwka”
ul. Rynek 9,
38-120 Czudec,
tel. (17) 2760019, 723845109

Zajazd „Galicia”
Babica 205,
38-120 Czudec,
tel. (17) 2772814

Karczma Chłopska
ul. Jasielska 68,
38-120 Czudec,
tel. (17) 2771932

Zajazd „Magyar”
Wyzne 56a,
38-120 Czudec,
tel. (17) 2771933, 607435126

**Ośrodek Wypoczynkowy
„Kacarnica”**
Zaborów 205,
38-120 Czudec,
tel. (17) 2760710, (17) 2771951
www.kacarnica.com.pl

Siedlisko „Janczar”
Pstrągowa 815,
38-121 Pstrągowa,
tel. (17) 2779404, 697452885
www.siedliskojanczar.pl

Hotel OENIPAS w Czudcu
ul. Rzeszowska 82,
38-120 Czudec,
tel. (17) 2760670
<http://www.pcen.pl/cms/oenipas-w-czudcu>

„Różany Dworek”
Pstrągowa 421,
38-121 Pstrągowa,
tel. (17) 2779412, 601155518,
www.rozanydworek.pl

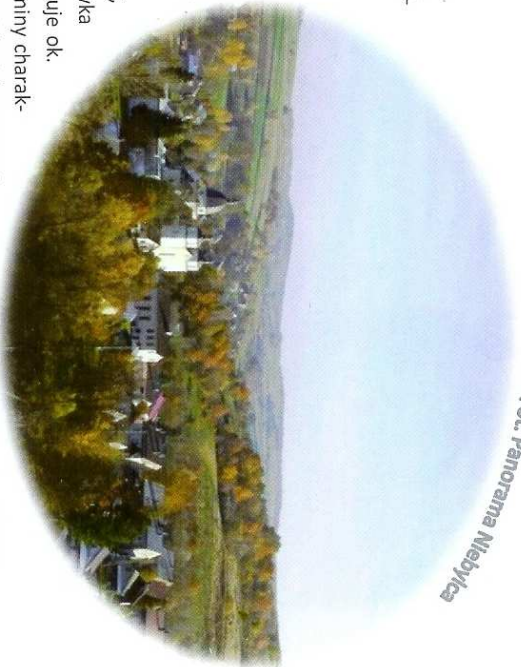

Dom „Freniszówka”
Pstrągowa 453,
38-121 Pstrągowa,
tel. 606 725 723
www.freniszowka.pl

Karczma „Stary Młyn”
Babica458
38-120 Czudec

GMINA NIEBYLEC

Gmina Niebylec położona jest w południowej części województwa podkarpackiego, w powiecie strzyżowskim. Administracyjnie podzielona jest na 11 sołectw: Niebylec, Baryczka, Blizianka, Gwoździanka, Gwoźnica Dolna, Gwoźnica Górna, Jawornik, Konieczkowa, Lutcza, Małówka i Polomia, w których zamieszkuje ok. 10 800 mieszkańców. Teren gminy charakteryzuje się wysokimi walorami krajobrazowymi, bogatą szatą roślinną. Malowniczy krajobraz, zalesione wzgórza, duże kompleksy leśne, czyste strumyki i potoki oraz specyficzny klimat sprawiają, że jest to doskonałe miejsce wypoczynku. Oprócz bogatej fauny i flory gmina Niebylec obfituje w pamiątki przyrody nieożywionej. Do najcenniejszych należą zabytki sakralne.

Fot. Panorama Niebylecia

RYS HISTORYCZNY

Niebylec jako miasto został założony przez Mikołaja Machowskiego z Machowa dworzani-
na i krojeckiego królowej Elżbiety, na mocy przywileju króla Zygmunta Starogo, wydanego we Lwowie 23 października 1509 r., stanowiącego wynagrodzenie jego zasług.

Miasto otrzymało immunitet sądowy oraz tradycyjne prawo targowe. Bardzo ważnym artykułem handlowym w miasteczku były konie węgierskie i polskie. Kolejnymi właścicielami miasta byli Romerowie, Lempiący, Ankwicze i Pieniążkowie. W połowie XVIII w. właścicielem miasta był Żyd Dawid Kranz, po nim zaś Teofil Drzewicki. Ostatnim właścicielem był Josef Ascher Wallach.

W okresie XVII i XVIII wieku miasto i cała okolica nawiedzana była przez liczne najazdy, pożary i epidemie. Po I rozbiórce Polski teren dzisiejszej gminy znalazł się w granicach zaboru austriackiego, w Królestwie tzn. Galicji Lodomerii. Administracyjnie należał do powiatu rzeszowskiego w województwie lwowskim. Po wydaniu przez władze austriackie patentu, na mocy którego utworzono gminy i dominia, Niebylec, jak również inne okolice miejscowości stały się gminami: Niebylec gminą miejską, pozostałe miejscowości gminami wiejskimi. Stan taki istniał do czasu odzyskania przez Polskę Niepodległości w 1918 roku. W 1928 r. w Niebylecu miał miejsce wielki pożar, w wyniku którego spłonęło całe miasto. Dla upamiętnienia tego wydarzenia wybudowano wówczas pomnik św. Floriana, istniejący po dzień dzisiejszy. W tym czasie wybudowano w Niebylecu synagogę. Region ten zamieszkały był przez 3 narodowości: Polaków, Żydów i Ukraińców.

Żydzi zamieszkiwali głównie w samym Niebylecu, trudnili się handlem i rzemiosłem, prowadzili również karczmy, zwane szynkami. Ukraińcy w niewielkiej ilości zamieszkiwali wsie Bliziankę i Gwoździankę, a ich pobyt wynikał stąd, że tereny te graniczyły kiedyś z byłym województwem ruskim. Gminą jednostkową Niebylec był do 1935 r., kiedy wprowadzono reformę administracji, zakładając powstanie gmin zbiorowych, w miejsce dotychczasowych jednostkowych. W skład niebyleckiej gminy zbiorowej weszły Baryczka, Blizianka, Gwoździanka, Gwoźnica Górna, Jawornik, Konieczkowa, Lutcza, Małówka, Polomia oraz Niebylec, który stracił prawa miejskie, stając się gminą wiejską. W okresie wojny w rejonie Niebyleca działa placówka ZWZ AK. W skład placówki Niebylec, która nosiła kryptonim „Śliwa” „88a” wchodziły następujące wsie: Baryczka, Gwoźnica Górna, Gwoźnica Dolna, Gwoździanka, Jawornik Niebylecki, Konieczkowa, Lutcza, Małówka, Niebylec i Polomia.

Fot. Skansen w Gwoźnicy

Fot. Widok na kościół w Niebylecu

Znacznie oddaleni od głównych centrów i położenie na uboczu sprzyjało pracy konspiracyjnej właścicielki nie tylko temu regionowi. To tutaj, a szczególnie w Gwoźnicy Górnej odbywały się zru-
ty broni i amunicji, która przekazywana była walczącym. Znacznie oddaleni od głównych centrów i położenie na uboczu sprzyjało pracy konspiracyjnej. Żołnierze AK prowadzili szereg akcji zaczepnych, nekających wroga. Ważną akcją niebyleckich partyzantów było zdobycie Niebyleca i założenie tam garnizonu AK, nazwaną później „Nowa Republika Niebylecka”. Pozostała część gminy została wyzwolona przez oddziały radzieckie, które wkroczyły na ten teren w dniu 26 lipca 1944 roku.

Pierwszym wójtem został Jan Rączka z Gwoźnicy Górnej, były szef łączności niebyleckie jak, potem Wincenty Kudła z Niebyleca, który funkcję tę pełnił do 1948 r. bezpośrednio po działaniach wojennych przeprowadzono reformę rolną, nadając ziemie w szczególności chłopom bezrolnym i matorolnym. W 1950 r. zlikwidowano funkcjonujące jeszcze do tej pory organy samorządowe i dokonano zmiany modelu administracji. Gruntową zmianę przeprowadzono dopiero w 1954 r., kiedy to utworzono gromadzką radę narodową. Utworzono wówczas Gromadzką Radę Narodową w Niebylecu, Gromadzką Radę Narodową w Gwoźnicy Górnej, Gromadzką Radę Narodową w Lutczy i Gromadzką Radę Narodową w Polomi. W 1962 r. od GRN w Niebylecu odłączono wieś Konieczkowa przyłączając ją do GRN w Gwoźnicy Górnej, której siedzibę przeniesiono do Gwoźnicy Dolnej. W grudniu 1968 r. dokonano likwidacji GRN w Polomi, przyłączając wieś Baryczka i Polomia do GRN w Niebylecu.

W okresie 50-tych i 60-tych to okres kolektywizacji rolnictwa i tworzenia kółek rolniczych. Pierwsze z nich powstało w Jaworniku i Konieczkowej, potem ich rozwój nastąpił w każdej wsi. Okres ten to czas budowy i rozbudowy szkół podstawowych, domów wiejskich oraz rozwój jednostek straży pożarnej. W 1972 r. zlikwidowano gromadzką radę narodową, a w ich miejsce utworzono gminne rady narodowe i ich organy wykonawcze, którymi byli naczelnicy gmin. W maju 1990 r. reaktywowano samorząd terytorialny. Odbyły się wówczas wybory samorządowe, w wyniku których wybrano radę gmin. Rada z kolei dokonała wyboru zarządu Gminy i wójta.

WARTO ZOBACZYĆ:

Kościół p.w. Znajdzenia Krzyża Świętego w Niebylecu

Kościół p.w. Znajdzenia Krzyża Świętego w Niebylecu - zbudowany został w latach 1936-1943 wg. projektu Tadeusza Mullickiego z Rzeszowa, pod nadzorem Józefa Urbaniaka ze Strzyżowa.

Tynki wewnętrzne zostały wykonane w 1950 roku, natomiast pierwsze malowanie

wnętrze kościoła znajdują się: tablica wmurowana w podziękowaniu Ks. Murasowi za trud i poświęcenie przy budowie kościoła, gotycki krucyfiks (pochodzący z kościoła konieckiego), zabytkowy XVII-wieczny krucyfiks w głównym ołtarzu wraz z barokowymi figurami Matki Bożej Bolesnej i św. Jana Apostoła oraz obraz

Fot. Kościół p.w. Znajdzenia Krzyża Świętego

Wniebowzięcia NMP (pozostałości po kościele niebyleckim). Nieopodal kościoła znajduje się dobrze zachowana plebania z 1914 roku.

Kościół p.w. św. Mikołaja w Polomii

Kościół p.w. św. Mikołaja w Polomii - wzniesiony w 1577 roku. postawiony na lekkim wzniesieniu. Mury kościoła na zewnętrznej opięte skarpami, a elewacje obłożone kamiennymi okładzinami. W 1624 roku kościół uniknął pożaru i dewastacji przez tatarów. Solidny, mury, z ciosanego kamienia kościół był jak twierdza. Uzasadnieniem dla tej hipotezy jest fakt zachowania się w kościele cennych zabytków.

W roku 1769 pożar niszczył kościół, zostaje on natychmiast odbudowany. Lata późniejsze to ciągłe restauracje. W 1898 roku rozebrano krużganki południową i postawiono na nowo z tego samego kamienia. W latach 1907-1913 wykonano sufit, dano zewnętrzną okładzinę kamienną. Dalsze remonty to rok 1928 i 1952-1957. Wnętrze kościoła jest pełne zabytków wpisanych do rejestru zabytków kultury narodowej. Na szczególną uwagę zasługują najcenniejszy zabytek (na Pogórze Strzyżowski) malowany, późnogotycki tryptyk, pędzla dwóch małopolskich artystów, najprawdopodobniej krakowskich z ok. 1500 r. Tryptyk przedstawia sceny z życia świętych oraz Męki Pańskiej. Do 1953 roku tryptyk wprawiony był w ołtarz główny.

W 1958 roku powtórnie zestawiony i konserwowany przez artystę konserwatora Mariana Słoneckiego. Inne zabytki kościoła to: kamienne portale pomiędzy prezbiterium a zakrystią z drzwiami z blachy z 1644 r., zaopatrzony w oryginalny zamek, wykonany ponoć przez strzyżowskich kowali, ołtarz główny z pierwszej poł. XVIII wieku z obrazem "Węczęństwo św. Sebastiana", ambona rokokowa pochodzi z drugiej połowy XVIII wieku, kamienna, gotycka chrzcielnica z końca XV wieku oraz niedostępne krypty pod kościołem.

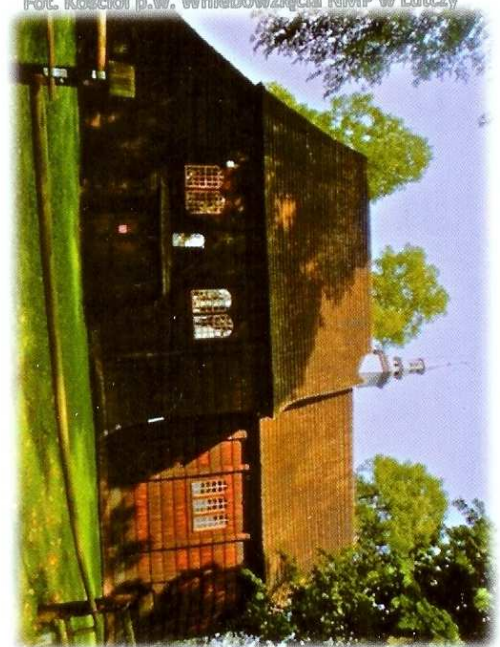
Fot. Kościół p.w. Św. Mikołaja

Fot. Kościół w Polomii

Drewniany kościół w Lutczy p.w. Wniebowzięcia NMP

Drewniany kościół w Lutczy p.w. Wniebowzięcia NMP - kościół wzniesiony został w drugiej połowie XV wieku. Rozbudowany w pierwszej połowie XVI wieku m.in. dobudowano wówczas zakrytą prawdomośnie w pierwszej połowie XVII wieku (budowa wieży, wzmocnienie ścian lisicami). W 1670 roku kościół został częściowo zniszczony pożarem (zapewne spłonęła wówczas wieża i dach świątyni).

Fot. Kościół p.w. Wniebowzięcia NMP w Lutczy

Kościół odbudowano i odnowiono dopiero po 1722 roku. Z tego okresu pochodzą m.in.: strop z fasetą, zakrzywienia, dach z wieżyczką na sygnaturkę, okna nawy, świątynię konserwowano w 1743 roku. Od ok. 1970 kościół pozostaje nieużytkowany. Kościół jest orientowany. Prezbiterium i nawa wzniesione w konstrukcji zrębowej, na podmurowaniu

kamiennym, krytym gontowym fartuchem. Kruchty konstrukcji słupowej, zakryta jest murywana i otynkowana, posiada sklepienie kolebkowe. Na belce tęczącej krucyfiks z początku XVII wieku. Wyposażenie kościoła jest głównie późnobarokowe i późniejsze, obejmujące: ołtarz główny z pierw-

szej poł. XVIII wieku (uzupełniany w XIX wieku), dwa ołtarze boczne przy tęczy z drugiej poł. XIX wie-

ku, wzorowane na wcześniejszych, ambona barokowa z pierwszej poł. XVIII wieku (przekształcona w XIX wieku poprzez wprowadzenie neogotyckich podziatów korpu-

Fot. Drewniany kościół w Lutczy

Cerkiew p.w. Zaśnięcia NMP w Biziance

Cerkiew p.w. Zaśnięcia NMP w Biziance - pochodzi z 1870 roku, została wybudowana przez ludność ruską, nazwaną przez etnografów "Zamieszkańcy". Od 1945 roku przejęta przez kościół katolicki, remontowana w 1927 roku i w latach '90 XX wieku (wymieniono pokrycie dachowe i szalunki ścian). Cerkiew drewniana o konstrukcji zrębowej, orientowana, salowa, kruchta od frontu nawy.

Fot. Cerkiew w Biziance

Dach jednokalenicowy, kryty gontem z wieżyczką, zwieńczoną blaszanym hełmem stożkowym z latarnią. Przyziemnie cerkwi osłonięte gontowym fartuchem. Polichromia figuralna z XX wieku. W ołtarzu głównym zachowane zostały fragmenty ikonostasu z XVIII wieku. Przy cerkwi znajduje się dzwonnica blaszana otwarta.

Cerkiew p.w. Świętych Kosmy i Damiana w Gwoździance

Cerkiew p.w. Świętych Kosmy i Damiana w Gwoździance z I poł. XIX wieku, a być może z II

poł. XVIII wieku, została wybudowana przez ludność ruską ("Zamieszkańców"), obecnie pełni funkcję kościoła rzymskokatolickiego, remontowana w latach '20 XX wieku, w 1971 roku i latach '90 XX wieku. Cerkiew drewniana o konstrukcji zrębowej, orientowana. Trójdzieleń, Prezbiterium mniejsze od nawy, zamknięte trójbocznie z boczną zakrytą. Od frontu znajduje się duża kruchta. Dach jednokalenicowy, kryty dachem z wieżyczką, zwieńczoną blaszanym hełmem

Fot. Cerkiew w Gwoździance

cebulastym z latarnią. Wewnątrz nowy strop, zasłaniający unikalne dla architektury cerkiewnej zastrzybienia - element konstrukcyjny dachu, charakterystyczny dla małopolskich kościołów drewnianych, budowanych w stylu późnogotyckim. Ołtarz główny z ikoną MB z Dzieciątkiem. Zachowane ikony z ikonostasu z XIX wieku. Ludowy krucyfiks z XIX wieku, dzwonnica blaszana, otwarta, kryta daszkiem dwuspadowym.

Muzeum regionalne im. Juliana Przybosa w Gwoźnicy Górnej

Muzeum regionalne im. Juliana Przybosa w Gwoźnicy Górnej - muzeum utworzone w la-

Fot. Chalupa Juliana Przybosa

tach 80 w zagrodzie pogórzeńskiej składającej się z chatupy z XIX wieku, stodoły, spichlerza oraz stajni będących własnością knieci rodziny Bładzińskich, przeniesionej i zestawionej na działce, przekazanej na ten cel przez Urząd Gminy Niebylec. Wystawa poświęcona

Fot. Spichlerz i stajnia w skansenie – Gwoźnica Górna

pamięci poety, pochodzącego z Gwoźnicy Dolnej i pochodnego zgodnie z wolną na miejscowym cmentarzu, urządzona jest we wnętrzu chatupy w oparciu o materiały ikonograficzne oraz kopie rękopisów oraz utworów, pochodzących ze zbiorów Muzeum Literatury im. A. Mickiewicza w Warszawie.

Zagroda skansenowska Antoniego Bładzińskiego w Gwoźnicy Górnej

Zagroda skansenowska Antoniego Bładzińskiego w Gwoźnicy Górnej - stanowi przykład tradycyjnego budownictwa ludowego grupy etnograficznej Pogórze.

Dwór w Baryczce

Dwór w Baryczce - dwór wzniesiony na wysokim brzegu rzeki widoczny jest z daleka. Powstał w drugiej połowie XVIII wieku, obecnie jest siedziba szkoły podstawowej. Zmiany, jakim uległ dwór w trakcie remontów i prac adaptacyjnych pozabawiły go większości dawnych elementów. Ze starego obiektu zachował się plan wydłużonego prostokąta, ściany zewnętrzne i mansardowy dach z powiekami. Z dwóch stron otaczają go stare drzewa, będące pozostałościami zniszczonego założenia parkowego. Pomimo przekształceń dwór ten zachował klimat siedziby ziemskiej końca XVIII wieku.

Fot. Dwór w Baryczce - szkoła

Synagoga w Niebylecu

Synagoga w Niebylecu - została zbudowana w II poł. XIX wieku. W czasie wojny a także po jej zakończeniu w budynku synagogi znajdował się magazyn zboża i nawozów. Synagoga jest murowanym i orientowanym budynkiem wzniesionym na planie prostokąta. We wschodniej części znajdowała się sala główna, a w zachodniej babiniec nad przedsionkiem.

W trakcie prac remontowo-adaptacyjnych sala główna została podzielona stropem. Strop jest odsunięty od ścian z uwagi na zachowane malowidła z 1905 roku i 1937 roku.

Polichromia wykonana przez nie-

Fot. Synagoga w Niebylecu

znane go autora technika klejowej. Malowidła na suficie przedstawiają wizerunki znaków zodiaku. Na środzku sufitu, ponad nieistniejącą już bimą, znajduje się Lewiatan - ryba zjadająca swój ogon. Na zachodniej ścianie przedstawione jest wyobra-

Fot. Lewiatan – malowidło sufitowe

zenie Świątyni Jerolimskiej. Na ścianie wschodniej wymalowane zostały dwa lwy trzymające kamienie dziesięciorgiem przykazań. Wnękę otacza czerwona korata zwieńczona koroną Tory. Obromowania okien ozdobione są polichromią o motywie roślinnym. Nie zachowało się oryginalne wyposażenie synagogi. W latach '70 budynek poddano konserwacji a od 1977 roku mieści się tutaj Biblioteka Publiczna.

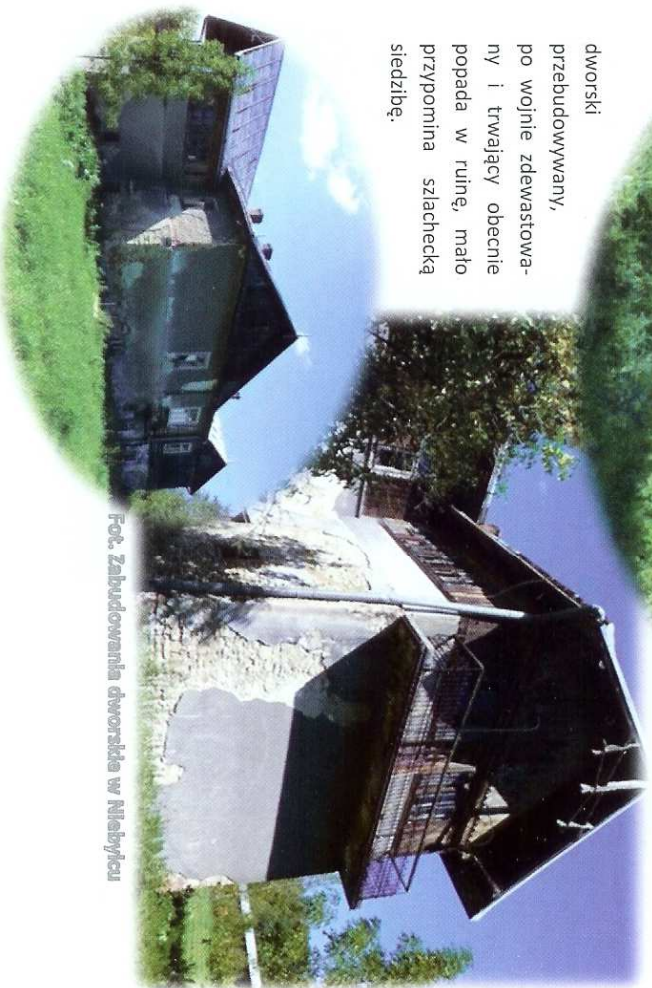
Zespół dworski w Niebylcu

Zespół dworski w Niebylcu - dwór wzniesiono w XVI wieku przez rodzinę Machowskich. W skład zabudowy wchodził też spichlerz wybudowany w XIX wieku. Z budowli dworskich chował się fragmentarycznie renesansowy portyk, ozdobiony herbem właścicieli - Abdankiem. Gruntownie przebudowy w stylu barokowym dokonali w XVII wieku dzierżawcy go Homerowie, a ostateczny, ekлекtyczny charakter nadali mu pod koniec XIX wieku templicy. W ciągu wieków zespół

przebudowy w stylu barokowym dokonali w XVII wieku dzierżawcy go Homerowie, a ostateczny, ekлекtyczny charakter nadali mu pod koniec XIX wieku templicy. W ciągu wieków zespół

dworski przebudowywany, po wojnie zdewastowany i trwający obecnie popada w ruinę, mało przypomina szlachecką siedzibę.

Fot. Zabudowania dworskie w Niebylcu

Kościół parafialny p.w. św. Antoniego Padewskiego w Gwoźnicy Górnej
Kościół parafialny p.w. św. Antoniego Padewskiego w Gwoźnicy Górnej - drewn.

Fot. Kościół w Gwoźnicy Gm

niany kościół parafialny z 1864 roku, jednonawowy, odnowiony na przełomie wieków, rozbudowany w 1923 roku przez dobudowanie kaplicy i w 1930 roku przedłużony.

WAŻNIEJSZE CYKLICZNE IMPREZY I WYDARZENIA KULTURALNE:

Dni Gminy Niebylec

Dni Gminy Niebylec to impreza cykliczna przypadająca w miejscach letnich promująca Gminę Niebylec. Podczas imprezy odbywają się liczne występy połączone z promocją lokalnej twórczości oraz koncerty zaproszonych gości.

Fot. Dni Gminy Niebylec

Dożynki Malinowe

Fot. Dożynki malinowe

Dożynki Malinowe są imprezą organizowaną z okazji zakończenia zbiorów malin w miejscowości Polonnia. Święto malinowe jest ubarwione dobrą muzyką nie tylko związaną z folklorem oraz prezentacją jadła

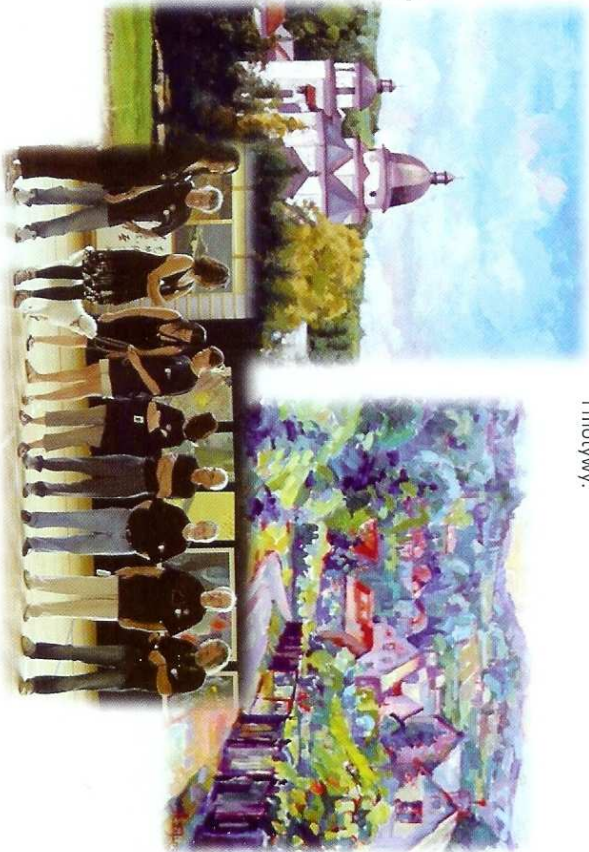

przygotowanego przez kółka gospodyń wiejskich, ale i występami zespołów artystycznych. Całość święta kończy się zabawą taneczną.

Międzynarodowy Plener Malarski

To wydarzenie, w którym biorą udział wybitni artyści malarze z różnych zakątków świata, którzy przez kilkanaście dni goszczą w Niebylecu. Artysty reprezentują różne, nierzadko od siebie odległe kręgi kulturowe. Celem ich spotkania jest przede wszystkim twórcza praca, dzięki temu na wystawie poplenerowej można podziwiać przetworzone w artystycznej wyobraźni rodzime wątki i motywy.

Fot. Plener malarski – dzieła i artyści

BAZA NOCLEGOWA, REKREACYJNA I TURYSTYCZNA:

Gospodarstwo Agroturystyczne
Zofia i Mieczysław Kołodziej
"Kołodziejówka"
38-116 Gwoźnica Górna 62
(017) 2773219
m.kolodziej@poczta.onet.eu
www.kolodziejowka.net

Hotelik "Bip"
Niebylec 5
38-114 Niebylec
tel. (17) 2773032,

"U Szpiecha"
38-116 Gwoźnica Górna
tel. (17) 746 5447

Bar "Podkarpacki"
Niebylec 191
38-114 Niebylec
tel. (17) 2773014

Fot. Cerkwia w Białanica

Fot. Dzwonnica przy kościele - Niebylec

Fot. Groda przykościelna w Gwoźnicy

GININA WIELOPOLE SKRZYŃSKIE

Gmina Wielopole Skrzyńskie położona jest w środkowo –zachodniej części województwa podkarpackiego, w powiecie ropczycko - sędziszowskim. Południowo zachodnia i wschodnia część gminy położona jest na obszarze i w otulinie

Czarnorzecko – Strzyżowskiego Parku Krajobrazowego zajmującego 1195 ha obszaru gminy. Region w którym leży gmina tworzy urozmaicony krajobrazowo płaskowyż o wysokości 300-500 m n.p.m. Teren gminy charakteryzuje się wysokimi walorami krajo-
brazowymi, urozmaiconą rzeźbą terenu, wieloma zabytkami wartymi zobaczenia, co umożliwia wykorzystanie tego obszaru do rozwoju róż-

nych form turystyki i agroturystyki. W skład gminy oprócz Wielopola Skrzyńskiego wchodzi następujące wsie: Broniszów, Brzeziny, Glinik i Nawisie, w których zamieszkuje ponad 8 500 mieszkańców.

RYS HISTORYCZNY

Historia Wielopola sięga XI wieku i czasów króla Bolesława Śmiałego. Przepuszczalnie na Straszowej Górze powstał we wczesnym średniowieczu gród obronny, a później obok niego rozwinęła się osada. Prawdopodobnie miasto Wielopole powstało w XIII wieku, nazwane było miastem Fürstenberg (Książęca Góra). O awansie do grona miast zdecydowało położenie Wielopola Skrzyńskiego na drodze handlowej z Sandomierza przez Ropczyce, dolinę Wielopolki, w kierunku przełęczy karpackich na Węgry.

Fot. Krajobraz wielopolski...

Przez prawie sześć wieków Wielopole posiadało prawa miejskie, kryzys panujący w Polsce w latach 1929-1934 spowodował zubożenie Wielopola i jego mieszkańców, w wyniku czego miastu, w 1930 r. zagroziło odebranie praw miejskich. W marcu 1933 r. Wielopole utraciło prawa miejskie.

W roku 1933 powołano gminy zbiorowe. Zdegradowane miasto Wielopole stało się siedziabą gminy w skład, której weszły miejscowości Wielopole Skrzyńskie, Glinik, Mała, Nawisie, Szkodna i Brzeziny. Natomiast Broniszów wchodził w skład gminy Ropczyce. Gminy zbiorowe przetrwały do 1954 r.

W okresie powojennym w 1955 r. powołano Gromadzką Radę Narodową w Brzeziniach dla miejscowości Brzeziny, w Wielopolu dla wsi Glinik, Broniszów oraz Wielopole, Nawisie stanowiło jednolitoską gromadę.

W 1973 r. zostały na nowo utworzone gminy zbiorowe. W skład gminy Wielopole Skrzyńskie weszły wówczas wsie Brzeziny, Broniszów, Glinik, Nawisie i Wielopole Skrzyńskie. Samo Wielopole zachowało do tej pory swój małomiasteczkowy charakter.

WARTO ZOBACZYĆ

Kościół p.w. Wniebowzięcia NMP w Wielopolu Skrzyńskim

Kościół p.w. Wniebowzięcia NMP w Wielopolu Skrzyńskim - usytuowany w zachodnim narożu rynku. Wzniesiony po 1678 r. konsekrowany w 1685 roku. Do najważniejszych zabytków znajdujących się w kościele należą m.in.

Fot. Kościół parafialny w Wielopolu Skrz.

żelazne drzwi oddzielające zakrytą od wnętrza kościoła z przełomu XV i XVI wieku, bardzo duży krucyfiks liczący kilka metrów wysokości z XVII wieku czy też kropielnica z 1595 roku będąca częścią chrzcielnicy kamiennej. Dwa otarze boczne z XVII wieku. Usytuowana obok kościoła dzwonnica typu arkadowego stanowiąca element ogrodzenia, z początku XIX wieku, oraz ogrodzenie kościelne na kamiennym podmurowaniu, podzielone na przęsła z początku XX wieku.

W tym kościele 15 grudnia 1983 r. odbyła się prezentacja spektaklu „Wielopole „Wielopole” - Tadeusza Kantora.

Cmentarze Wielopolskie i figura św. Jana Nepomucena

Cmentarze znajdujące się w Wielopolu stanowią ważny element krajobrazu kulturowego.

Na cmentarzach można znaleźć zabytkowe pomniki m.in.: z czasów rabacji, hrabiego Skrzyńskiego – właściciela Wielopola. Na tym terenie znajduje się cmentarz choleryczny, z którym związana jest tradycja zwana MEUS – jest to obrzęd związany

Fot. Cmentarz w Wielopolu Skrz.

z obchodami Świąt Wielkanocnych, rozpoczyna się o północy w Wielką Sobotę, wtedy to strażnicy pełniący straż przy grobie Chrystusa odwiedzają wielopolskie domostwa bębniąc w zabytkowy bęben, pozostawiony Wielopolanom przez króla Jana III Sobieskiego, oznajmiając Zmartwychwstanie Chrystusa.

W niedzielę wielkanocną uczestnicy zbierają się wokół figury św. Jana i w procesji przy śpiewie pieśni wielkanocnych i dźwiękach bębna Sobieskiego podążają na cmentarz choleryczny, upamiętniając tym samym ofiary epidemii cholery.

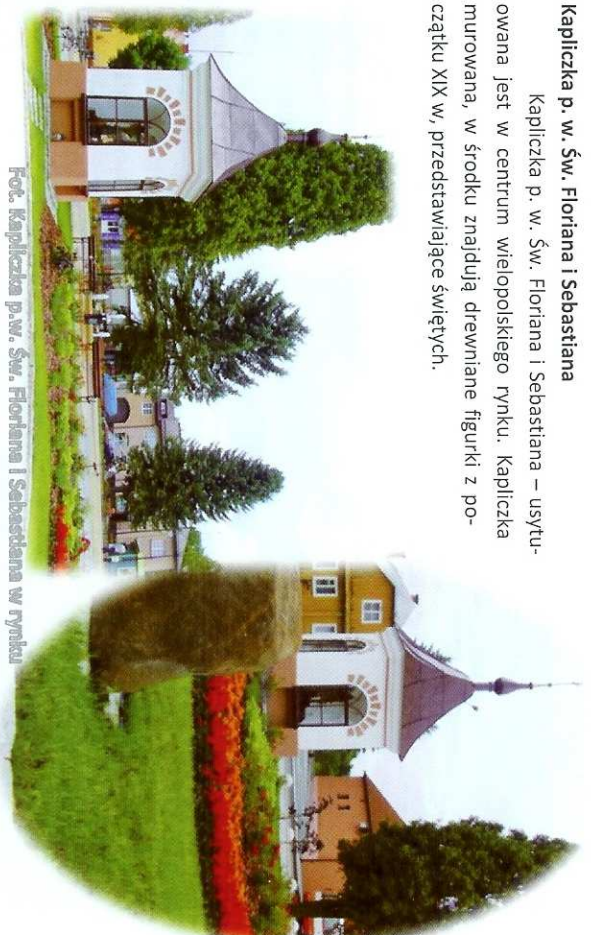
Oprócz tego znajdują się tutaj pozostałości cmentarza żydowskiego Kirikutu, który podczas II wojny światowej został zniszczony. Jedynymi pozostałościami po nim są tablice upamiętniające rozstrzelanie 56 Żydów w 1942 r.

Fot. Figura św. Jana Nepomucena na wzgórzach

Kapliczka p. w. Św. Floriana i Sebastiana

Kapliczka p. w. Św. Floriana i Sebastiana – usytuowana jest w centrum wielopolskiego rynku. Kapliczka murywana, w środku znajdują drewniane figurki z początku XIX w, przedstawiające świętych.

Fot. Kapliczka p.w. Św. Floriana i Sebastiana w rynku

Ośrodek Dokumentacji Historii Regionu - Muzeum Tadeusza Kantora "Kantorówka".

Stara plebania, wzniesiona w 1880 roku - miejsce urodzenia Marii Kantora (1915 – 1990), sławy polskiej kultury i nauki. T. Kantor spędził w niej pierwsze lata życia wyrastając w klimacie dwuwyznaniowej kultury Wielopola (w okresie międzywojennym ponad połowę mieszkańców Wielopola stanowili Żydzi). W budynku znajduje się obecnie Ośrodek dokumentacji i Historii regionu – Muzeum Tadeusza Kantora.

W muzeum znajdują się m.in. pamiątki z dzieciństwa Kantora oraz pamiątki po jego bliskich, a także zdjęcia, rekwizyty z jego spektakli, korespon-

Fot. „Kantorówka”

denca, notatki, książki które grały w spektaklu „Umarła klasa” oraz fragment Tony, będącej pamiątką po Żydach mieszkających w tej okolicy.

Godziny otwarcia od 8 maja do 30 września:

Poniedziałek – nieczynne (lub po wcześniejszym umówieniu się):

Wtorek – Niedziela 10:00 – 18:00.

Grupy zorganizowane (wycieczki) prosí się o wcześniejsze zgłoszenie terminu zwiedzania.

Fot. Kościół w Brzezinach

Kościół nastąpił w 1501 r. Zgodnie ze średniowieczną tradycją otwory okienne znajdowały się jedynie od strony południowej (poza jednym oknem o ostrołukowym wykroju we wsch. ścianie prezbiterium), a do kościoła prowadziły dwa wejścia: od zachodu i południa.

W czasach nowożytnych budowla otoczona została sobotami, wzniesiono wieżyczkę na sygnaturkę i wolnostojącą wieżę-dzwonnicę. Kościół został gruntownie przebudowany w latach 1772-1777 z inicjatywy proboszcza Józefa Kazimierza Szalickiego (m.in. do nawy dobudowano wówczas obszerny babiniec, ufundowano też nowe elementy wyposażenia – cztery ołtarze boczne). W XIX i pocz. XX w.

świętynię wielokrotnie poddawano remontom bieżącym (m.in. wymieniając pokrycie dachów z gontu na blachę). W 1933 r. kościół rozbudowano wg proj. Architekta Wacława Krzyżanowskiego. Prezbiterium i nawę rozsunięto wbudowując pomiędzy nimi transept.

Kościół p.w. św. Mikołaja Biskupa w Brzezinach z I połowy XV w.

Kościół p.w. św. Mikołaja Biskupa w Brzezinach z I połowy XV wieku. Wzniesiony został najprawdopodobniej w 2 poł. XV w. z inicjatywy Stanisława Rokosza, ówczesnego właściciela wsi. Kościół wzmiankowany jest w 1470 r. Konsekracja

Fot. Brama wejściowa do kościoła w Brzezinach

Budowla zyskała w ten sposób rzut krzyża.

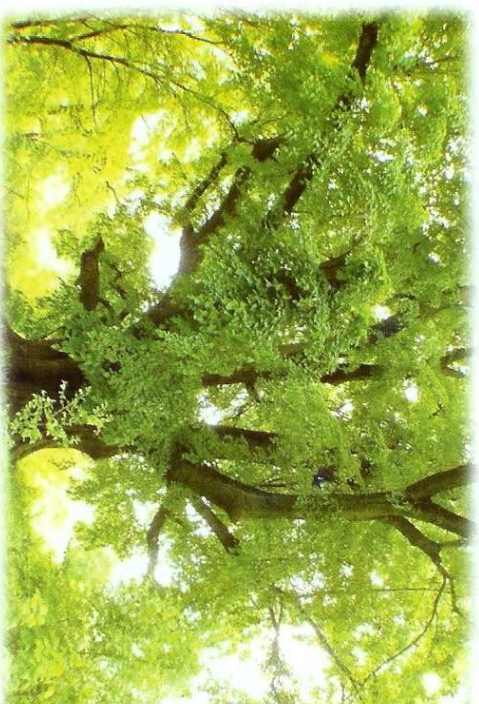
Nowa obudowana została szerokim podcieniem, ściany z zewnątrz oszalowano. Wewnątrz kościoła znajdują się cenne polichromie, przedstawiające sceny z życia Chrystusa, NMP i scena Sądu ostatecznego. Najstarsze polichromie pochodzą z I poł. XVI w. tzw. sachuski, malowane krzyże konsekracyjne. Ołtarze boczne rokokowe (1774 - 1777), w lewym ołtarzu znajduje się bardzo cenna płasko-rzeźba późnogotycka "Opłakiwanie Chrystusa", o której wzmianka pochodzi z 1610 roku, przedstawiająca zdjęcie Chrystusa z krzyża, nawiązująca do warsztatu Wita Stwosza. Na uwagę zasługuje również ołtarz główny z 1728 roku w stylu barokowym, ambona z 1768 roku, kamienna chrzcielnica - naczynie wykonane z piaskowca, pochodzące z II poł. XIV wieku. Kościół posiada zabytkowe monstrancje, kielichy, relikwiarze oraz księgi parafialne od 1665 roku. Obok kościoła znajduje się zabytkowa, drewniana dzwonnica z 1772 roku, ogrodzenie z końca XIX wieku. Stara murowana plebania wzniesiona w 1842 roku oraz cmentarz parafialny z 1760 roku, usytuowane są nieopodal kościoła.

Reszta zespołu dworskiego w Broniszowie

Na skraju wsi Broniszów, nas szczególną uwagę zasługuje wzgórze z resztkami pięknego niegdyś parku krajobrazowego. Choć mocno przetrzebiony, zachował walory widokowe. Znajdujące się w nim pomniki przyrody, m.in.: lipa szerokolistna,

Fot. Zabytkowa dzwonnica

Fot. Lipa szerokolistna w broniszowskim parku

której obwód na wysokości 1,3 m wynosi 785 cm. Od 1937 roku lipa uznana jest za pomnik przyrody. O jej ochronę zabiegał prof. Władysław Szeffler dlatego nazwana jest jego imieniem.

Na uwagę zasługuje dąb szypułkowy i lipa drobnolistna. Na terenie parku jest ok. 18 gatunków drzew liściastych i 3 gatunki drzew iglastych. Warte

Fot. Pozostałość zespołu dworskiego w Broniszowie

obejrzienia jest również ustawiona nieopodal figurka NMP Niepokalanie Poczętej z XIX wieku i pozostałości dwóch dworskich stawów.

Pomnik spalonych

Pomnik z krzyżem i tablicą upamiętniający ofiary pożaru, drewnianego baraku, mieszczącego się na rynku i pełniącego rolę miejscowej biblioteki, w którym 11 maja 1955 r. kino objazdowe, miało wyświetlić komedię „Sprawa do zatławienia”. W pożarze zginęło 56 osób (w tym większość dzieci). Obecnie na miejscu baraku znajduje się Gminny Ośrodek Kultury i Wypoczynku.

Fot. Pomnik spalonych

WAŻNIEJSZE CYKliczne IMPREZY I WYDARZENIA KULTURALNE

Dni Wielopola

Jest to coroczna, trzydniowa impreza organizowana w czerwcu. Podczas obchodów Dni Wielopola odbywają

Fot. Dni Wielopola Skrz.

się zawody i turnieje sportowe o Puchar Wójta Gminy Wielopole Skrzyńskie, konkursy, występy, koncerty połączone z promocją lokalnej twórczości m.in. rękodziełnictwa.

Wielopolandia

Festyn integracyjny dla dzieci niepełnosprawnych i pełnosprawnych, organizowany corocznie w sierpniowe, niedzielne popołudnie. Wspólną zabawę na festynie Co roku poprzedza Msza Św. w Kościele Parafialnym w Wielopolu Skrzyńskim, odprawa

w intencjach: uczestników festynu, darczyńców, organizatorów i wolontariuszy.

Jest to impreza plenerowa podczas której odbywa się cykl zabaw i konkursów, pokazy sprzętu strażackiego i policyjnego.

Fot. Wielopolandia

Podczas imprezy dzieci mogą bezpłatnie korzystać z różnych atrakcji oraz zabaw m.in. (Mini Wesołego Miła-

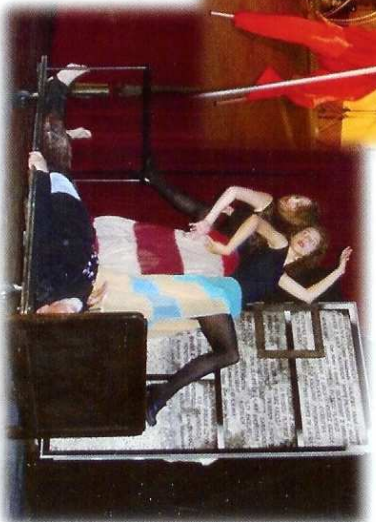
steczka, Modolandii, stanowiska plastycznego, trampoliny, samochodzików, przejażdżki konikami). W organizację Wielopolandii czynnie włączają się siostry Michaliki z Miejsca piastowego i Bracia Kapucyni z Sędziszowa Małopolskiego.

Podkarpackie Prezentacje Teatrów Poszukujących o Nagrodę im. Tadeusza Kantora

Cykliczna impreza w której biorą udział amatorskie teatry z Polski, Słowacji, Węgier, Ukrainy i Rosji. Impreza oparta jest na zasadach konkursu, organizowana co dwa lata, mająca na celu promocję twórczości teatralnej. Głównym organizatorem jest Gminny Ośrodek Kultury i Wypoczynku w Wielopolu Skrzyńskim, Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Wielopolskiej imienia Tadeusza Kantora, Wojewódzki Dom Kultury w Rzeszowie

Fot. „Kantoralia”

oraz Ośrodek Dokumentacji Sztuki Tadeusza Kantora „Cricototeca” w Krakowie. Honorowy patronat nad organizacją festiwalu od samego początku objął Marszałek Województwa Podkarpackiego.

BAZA NOCLEGOWA, REKREACYJNA I GASTRONOMICZNA

Gospodarstwo agroturystyczne
Marzena i Zbigniew Gąsior
Brzeziny 326
39-111 Brzeziny
Tel: (017) 2230326
www.agro-brzeziny.prv.pl

Pizzeria Florii
Wielopole Skrz 226
39-110 Wielopole Skrzyńskie
Tel: 787878782

Gospodarstwo agroturystyczne
Anna i Tadeusz Birówka
Brzeziny 404
39-111 Brzeziny
Tel: (017) 2230381

Gospodarstwo agroturystyczne
Marek Miślak
Brzeziny 303
39-111 Brzeziny
Tel: (017) 2233303

Gospodarstwo agroturystyczne
Janusz Cabaj
Brzeziny 303 A
39-111 Brzeziny
Tel: (17) 2230301

Gospodarstwo agroturystyczne
Jerzy Skura
Brzeziny 617
39-111 Brzeziny
Tel: (017) 2233205

Gospodarstwo agroturystyczne
Marian Sikora
Brzeziny 367
39-111 Brzeziny
Tel: (017) 2233409

Gospodarstwo agroturystyczne
Krzysztof Susz
Brzeziny 535
39-111 Brzeziny
Tel: (017) 2233324

Gospodarstwo agroturystyczne
Łucja Pocałun
Brzeziny 432
39-111 Brzeziny
Tel: (017) 2233254

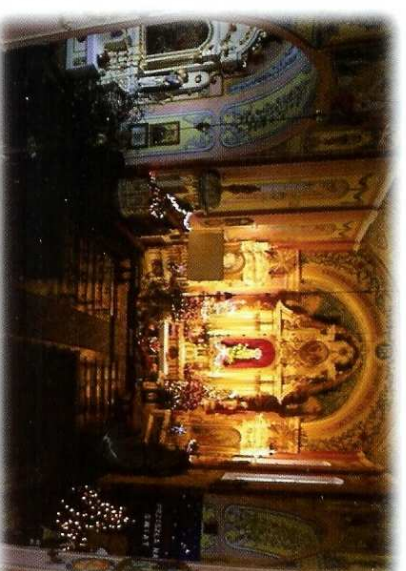
Gospodarstwo agroturystyczne
Beata Wiśniewska
Brzeziny 420
39-111 Brzeziny
Tel: (017) 2233418

Gospodarstwo agroturystyczne
Janina i Lucjan Janik
Brzeziny 628a
39-111 Brzeziny
Tel: (017) 2233244

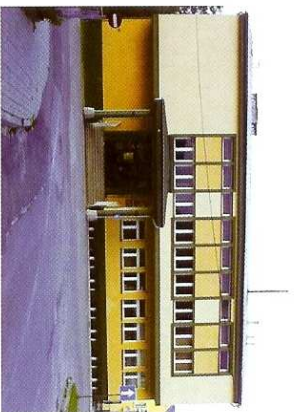
Gospodarstwo agroturystyczne „Zacisze”
Maria i Czesław Leja
Brzeziny 491
39-111 Brzeziny
Tel: (017) 2233359

Fot. Macewa żydowska

Fot. Wnętrze kościoła parafialnego w Wielopolu Skrz.

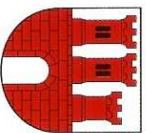

Urząd Gminy w Czudcu

ul. Starowiejska 6
38-120 Czudec
Tel. (17) 7172100
Fax. (17) 7172131
www.czudec.pl
e-mail: ygczudec@czudec.pl

Ośrodek Kultury w Czudcu

ul. Rynek 14
38-120 Czudec
Tel. (17) 2772444
Fax. (17) 2771234
www.okczudec.pl
e-mail: okczudec@onet.eu

Urząd Gminy w Niebylecu

Niebylec 170
38-114 Niebylec
Tel. (17) 2773002
Fax. (17) 2773454
www.niebylec.pl
e-mail: gmihna@niebylec.un.pl

Gminny Ośrodek Kultury w Niebylecu

Niebylec 182A
38-114 Niebylec
Tel. (17) 2773030
www.gok-niebylec.webd.pl
e-mail: gokniebylec1@poczta.onet.pl

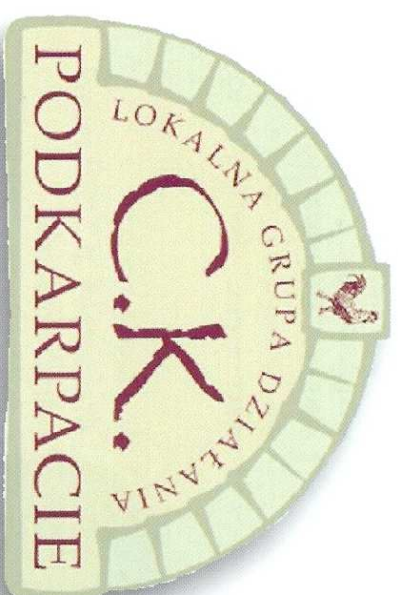
Urząd Gminy w Wielopolu Skrzyńskim

Wielopole Skrzyńskie
39-110 Wielopole Skrz
Tel. (17) 2214828
Fax. (17) 2214830
www.wielopole.itl.pl
e-mail: sekretariat@wielopole.itl.pl

**Gminny Ośrodek Kultury i Wypoczynku
w Wielopolu Skrzyńskim**

Wielopole Skrzyńskie 202
Tel. (17) 7788450
www.gokiw-wielopole-skrz.pl
e-mail: gokiw@poczta.onet.pl

Lokalna Grupa Działania C.K. Podkarpacie

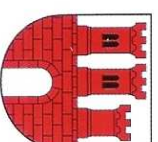
Ul. Starowiejska 6
38-120 Czudec
Tel. (17) 71-72-122
Fax. (17) 71-72-121

www.ckpodkarpacie.pl
e-mail: ckpodkarpacie@czudec.pl

Czudec

Wielopole Skrz.

Niebylec

Zarząd Lokalnej Grupy Działania C.K. Podkarpacie

LGD C.K. Podkarpacie działa jako otwarte forum społeczności lokalnej. Dbając o zrównoważony rozwój gmin: Czudec, Niebylec, Wielopole Skrzyńskie – obszar LGD zachęcamy do współpracy, aby wspólnie rozwijały się i piękniały „nasze małe ojczyzny”.

Z pozdrowieniami
Prezes LGD C.K. Podkarpacie
Stawomir Cynkar
Gmina Czudec

Antoni Chuchla
Wiceprezes Zarządu
Gmina Niebylec

Anna Kosman
Sekretarz Zarządu
Gmina Czudec

Zbigniew Korab
Członek Zarządu
Gmina Niebylec

Danuta Łęcznar
Członek Zarządu
Gmina Niebylec

Zbigniew Hołowko
Członek Zarządu
Gmina Czudec

Dorota Łuszcz
Członek Zarządu
Gmina Wielopole Skrz.

Dariusz Bigos
Członek Zarządu
Gmina Wielopole Skrz.

Barbara Świąch
Członek Zarządu
Gmina Wielopole Skrz.